

Kwaliteitseisen NT-echoscopist

(Versie 3, vastgesteld door het RIVM-CvB na advisering door de Programmacommissie Prenatale Screening op 30 november 2017, en ingegaan en gepubliceerd per 1 september 2018)

Inleiding

Dit document beschrijft de kwaliteitseisen voor de NT-echoscopist in het kader van de prenatale screening op down-, edwards- en patausyndroom en structurele afwijkingen. Het doel van prenatale screening is om zwangeren die daar prijs op stellen tijdig te informeren over de eventuele aanwezigheid van één of meer aandoeningen, zodat zij een keuze kunnen maken uit verschillende handelingsopties.

Door de komst van de NIPT op 1 april 2017 is het aantal combinatietesten in Nederland sterk gedaald. Dit heeft geleid tot het wijzigen van de kwaliteitseisen aan de NT-echoscopist. Deze eisen zijn op 30 november vastgesteld in de programmacommissie en zijn ingegaan per 1 september 2018.

De combinatietest

De combinatietest bestaat uit twee onderzoeken: een bloedonderzoek en een nekpluimeting (NT-meting) bij de foetus met een echo. Een NT (nuchal translucency) meting wordt uitgevoerd via een echo in de periode van 11+2 tot 14+1 weken zwangerschap (passend bij een CRL vanaf 45 – 84 mm).

De combinatietest maakt deel uit van de prenatale screening en wordt alleen uitgevoerd indien een zwangere gecounseld is en kiest voor deze test. De NT-meting wordt uitgevoerd door een NT-echoscopist. Dit is een zorgverlener met een erkende echoscopisch opleiding obstetrie/gynaecologie. De [kwaliteitseisen](#) opleidingen echoscopie SEO en NT zijn te vinden op www.rivm.nl/down-edwards-patau-seo/kwaliteitseisen.

1. Voorwaarden algemeen

1.1 Overeenkomst met Regionaal Centrum

Het echocentrum of de NT-echoscopist dient in het kader van de Wet op de bevolkingsonderzoeken (WBO) een [kwaliteitsovereenkomst](#) aan te gaan met het Regionaal Centrum voor Prenatale Screening dat vergunninghouder is. De NT-echoscopist is verplicht zich te houden aan de kwaliteitseisen die zijn genoemd in deze kwaliteitsovereenkomst en aan de eisen die gesteld worden aan de uitvoerders (artikel 2) in de [modelovereenkomst](#) tussen het Regionaal Centrum en het echoscopisch centrum.

Indien een NT-echoscopist ooit een kwaliteitsovereenkomst heeft gehad en een nieuw kwaliteitsovereenkomst voor NT-meting in een andere regio wenst:

- toetst het Regionaal Centrum of de zorgverlener aan de opleidingseisen voldoet en vraagt aan de zorgverlener de laatste kwaliteitsbeoordeling op;
- dient de zorgverlener zich bij te scholen, mag de zorgverlener alleen onder supervisie een NT-meting uitvoeren en moet een logboek indienen ter beoordeling door het Regionaal Centrum, indien de kwaliteit langer dan een jaar geleden beoordeeld is en/of onvoldoende is;
- biedt het Regionaal Centrum de zorgverlener een kwaliteitsovereenkomst aan, indien de kwaliteit minder dan een jaar geleden beoordeeld is én voldoende is,

1.2 AGB-code

De NT-echoscopist, op individueel en praktijkniveau, dient in het bezit te zijn van een AGB-code.

1.3 Counseling

De NT-echoscopist controleert of de zwangere is gecounseld en vraagt een bevestiging van de keuze om deel te nemen aan de screening op down-, edwards- en patau syndroom.

1.4 Protocol echoscopisch onderzoek

De NT-echoscopist werkt volgens de landelijk vastgestelde kwaliteitseisen. De inhoudelijke basis hiervoor is het [NVOG modelprotocol nekpluimmeting](#). De NT-echoscopist dient zich daarnaast te houden aan de [NVOG kwaliteitsnorm](#) Prenatale Screening op foetale afwijkingen, de [kwaliteitseisen aan de echoapparatuur en beeldopslag](#), de [kwaliteitseisen vaginale echo's](#) en de [kwaliteitseisen voor Informed Consent en Privacy](#).

1.5 Aantal verrichtingen

De NT-echoscopist dient minimaal 50 NT-metingen per jaar uit te voeren. Alleen in het geval dat diegene die de echo's uitvoert veel GUO's verricht, kan het Regionaal Centrum toestemming verlenen voor het afwijken van deze richtlijn.

Voor een beginnende NT-echoscopist geldt dat zij de eerste twee jaar 'beginnend' NT-echoscopist is en ook minimaal 50 NT's per jaar moeten halen. Na 2 jaar wordt een NT-echoscopist 'ervaren' NT-echoscopist genoemd.

1.6 Draaiboek

Het [draaiboek](#) down-, edwards- en patau syndroom en het structureel echoscopisch onderzoek is de professionele standaard voor de werkzaamheden binnen de prenatale screening. Het draaiboek bevat uitgebreide informatie voor alle betrokken actoren bij de uitvoering van de prenatale screening.

1.7 Gecontracteerd laboratorium

In het kader van de prenatale screening is de uitvoerder verplicht samen te werken met het laboratorium waarmee het Regionaal Centrum een overeenkomst heeft gesloten. De echoscopist wordt door het Regionaal Centrum op de hoogte gesteld welk laboratorium is gecontracteerd.

1.8 Geven van de uitslag

De NT-echoscopist die het onderzoek uitvoert geeft de uitslag van de NT- meting. De communicatie over de uitslag van de combinatie-test verloopt conform regionale afspraken en wordt vaak ook door de echoscopist uitgevoerd. Over de verwijzing voor de posttestcounseling en het vervolgonderzoek dienen de echoscopist en de verloskundig zorgverlener gezamenlijk goede afspraken te maken. Verwijzing van en voorlichting aan de zwangere, alsmede het meedelen van de uitslag van de NT-meting vindt conform die afspraken plaats.

2. Gegevens en kwaliteitsborging

Met betrekking tot de verstrekking, -uitwisseling en vastlegging van gegevens handelt de echoscopist conform vigerende wet -en regelgeving (op basis van NEN 7510-7511) en hetgeen wordt vastgesteld door het Centrum voor Bevolkingsonderzoek. Daarnaast dient de echoscopist zich te houden aan de [kwaliteitseisen voor Informed Consent en Privacy](#).

De NT-echoscopist is wettelijk verplicht om gegevens, zoals persoonsgegevens en uitslagen en daarbij horende conclusies aan te leveren aan het Regionaal Centrum, die de gegevens registreren en beheren in een digitaal dossier (Peridos). Op basis van deze gegevens kan het Regionaal Centrum haar kwaliteitsborgingstaak ten opzichte van de NT-meting uitvoeren. Een NT-echoscopist dient gegevens te registreren en op te slaan conform het [NVOG modelprotocol nekpluimmeting](#) en aan te leveren conform de landelijke afspraken over de [Peridos dataset](#).

2.1 Deelname aan kwaliteitsaudit

De NT-echoscopist is verplicht mee te werken aan [kwaliteitsaudit](#) en informatie beschikbaar te stellen aan het Regionaal Centrum die de kwaliteitsaudit uitvoert. Bij de beoordeling van de NT-metingen wordt gebruik gemaakt van de [kwaliteitsbeoordeling NT](#).

3. Opleidingseisen

3.1 Opleiding

De NT-echoscopist dient:

- te voldoen aan de eisen van de [opleiding](#);
- er zorg voor te dragen dat hij/zij aantoonbaar op de hoogte blijft van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van echodiagnostiek van aangeboren afwijkingen en van echoscopische risicoschatting. Tijdens de kwaliteitsaudit door het Regionaal Centrum te kunnen aantonen welke bij/nascholing hij/zij de afgelopen twee jaar heeft gevolgd. Iedere 2 jaar dienen tenminste 16 accreditatiepunten behaald te worden¹.

3.2 Kennisniveau NT-echoscopist

De NT-echoscopist:

- beschikt over voldoende kennis van down-, edwards- en patausyndroom en normale en afwijkende bevindingen;
- beschikt over kennis van de leeftijdgebonden kans op chromosoomafwijkingen in het algemeen en down-, edwards- en patausyndroom in het bijzonder en kent de invloed van de zwangerschapsduur op de kans van een chromosoomafwijking;
- weet hoe het systeem van kans bepalende testen in elkaar zit en kan daarover adequate voorlichting en informatie geven;
- beschikt over basiskennis van de relevante biochemie;
- heeft kennis van de vervolgtesten in een Centrum voor Prenatale Diagnostiek (PND-centrum). De echoscopist heeft tenminste beelden gezien van een vlokcentest en vruchtwaterpunctie en beschikt over kennis van de Niet-Invasieve Prenatale Test (NIPT).

4. Vaardigheden NT-echoscopist

De NT-echoscopist:

- voert zelfstandig en op correcte wijze een echoscopisch onderzoek inclusief nekplooiemeting in het eerste trimester van de zwangerschap uit en weet het onderzoek te interpreteren;
- voert een inleidend gesprek met de zwangere (en eventuele partner) over het onderwerp en onderhoud tijdens het onderzoek communicatie;
- communiceert adequaat met de zwangere (en eventuele partner) over het onderzoek, de uitslag en de beperkingen van het onderzoek;
- geeft adequaat informatie aan de zwangere (en eventuele partner) over de mogelijkheid van een counselinggesprek (posttestcounseling) in een Centrum voor Prenatale Diagnostiek en over het vervolgonderzoek;
- is in staat te kunnen reageren op afwijkende bevindingen en adequaat besluiten te kunnen nemen met betrekking tot het verwijzen voor vervolgonderzoek.

5. Aanvullende metingen

Het uitvoeren van aanvullende metingen (NT-plus onderzoek) waarbij het 1e trimester echoscopisch onderzoek wordt uitgebreid met extra ultrasound markers, is niet in

¹ De echoscopist moet de accreditatiepunten die daarbij door de BEN aan de nascholing zijn toegekend vermelden. Accreditatiepunten worden bij de BEN op basis van uren nascholing gegeven. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat internationale congressen die meerdere dagen omvatten zoals die van de FMF of het ISUOG wel een maximum aantal accreditatiepunten geven. Op de website van de BEN is te zien welke bij/nascholingen worden geaccrediteerd, het is niet noodzakelijk om hiervoor lid van de BEN te zijn. Het Regionaal Centrum kan op deze wijze dus controleren of iemand voldoet aan de norm van 16 punten. Incidenteel kan tijdens de kwaliteitsaudit gevraagd worden naar de certificaten ter controle.

overeenstemming met de WBO-vergunning. Het NT-plus onderzoek is daarmee niet toegestaan binnen de prenatale screening.